

سرپرست سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در گفت‌وگو با آتی‌نو بررسی کرد

نقش آموزش ایمنی در کاهش حوادث کار

این حوزه به‌ویژه در ارتباط با مشاغل پرمخاطره نظیر فعالیت‌های معدنی داشته باشد. احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۲۱ مهرماه در نشست شورای معاونان و مدیران سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، گفت: «در یکی از نشست‌ها با موضوع معدن طبس، پیشنهاد دادیم از زیرساخت‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای برای آموزش ایمنی استفاده شود.» وزیر کار با بیان اینکه معادن کشور می‌توانند برای آموزش ایمنی هزینه کنند، افزود: «همچنین ما، در وزارت کار باید زیرساخت‌ها را فراهم و محتوا و استانداردهای آموزشی خود را ایجاد کنیم. مالک این آموزش‌ها باید بخش خصوصی باشد و قبول مسئولیت کند.» اقبال وزیر کار به توسعه آموزش ایمنی با استفاده از ظرفیت‌های مختلف را می‌توان فرصتی برای بهبود استانداردهای این حوزه و ارتقای وضعیت حفاظت از نیروی کار برشمرد.

آموزش ایمنی و رشد آگاهی محیطی کارگران

یکی از نقش‌های کلیدی آموزش ایمنی، افزایش آگاهی کارگران در مورد خطرات محیط کار برای این بخش از جمعیت مولد کشور است. بسیاری از حوادث کار به دلیل ناآگاهی کارگران از خطرات مرتبط با وظایف خود در محیط کار اتفاق می‌افتد. برنامه‌های آموزش ایمنی می‌تواند به کارگران در مورد این خطرات و نحوه اجتناب از آن‌ها کمک کند.

به‌عنوان نمونه، کارگران ساختمانی در کشور ما اغلب با خطرانی مانند سقوط از ارتفاع، برخورد با اشیای در حال سقوط یا مجروح شدن توسط ماشین‌آلات روبه‌رو هستند؛ این بخش از نیروی کار از طریق آموزش ایمنی پیشگیری از حوادث، استفاده درست از تجهیزات کار و ایمنی و در نهایت توسعه ایمنی کار را می‌آموزند و آمار بالای حوادث شغلی این بخش را کاهش می‌دهند.

همین‌طور کارگران بخش‌هایی چون معادن یا نفت و گاز که مخاطرات شغلی فراوانی را تجربه می‌کنند، با بهره‌گیری از برنامه‌های آموزشی، چگونگی مواجهه با مواد خطرناک را در شرایط اضطراری نظیر آتش‌سوزی و واکنش‌های ضروری در این وضعیت فرامی‌گیرند. از سوی دیگر آموزش ایمنی، مهارت‌های عملی را برای کارگران جهت پاسخ به شرایط اضطراری فراهم می‌کند. در صناعی با ماهیت رخدادهای ناگهانی، تسلط به چگونگی واکنش سریع، جان کارگران را نجات می‌دهد؛ به‌عبارتی کارگران شاغل در کارهای پرمخاطره نظیر معدن با استفاده از این توان‌مهارتی حوزه ایمنی، امکان حفاظت از جسم و جان خود را خواهند داشت.

صدر ۳۰۰ مجوز مرکز آموزش ایمنی

طبیعتاً به دلیل کارکردهایی نظیر توسعه استانداردهای ایمنی به‌ویژه در حوزه معادن، با استفاده از ظرفیت مراکز آموزش ایمنی و گسترش کمی و کیفی این مراکز، زمینه بهبود سطح ایمنی کار و کاهش رخدادهای شغلی در حوزه معادن ایجاد می‌شود. سرپرست سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در ارتباط با صدور مجوزهای تأسیس مراکز آموزش ایمنی و گسترش فعالیت‌های این حوزه گفت: «صد مجوز در بخش دولتی و ۲۰۰ مجوز در بخش آزاد برای تأسیس مراکز آموزش ایمنی صادر خواهد شد و مراکز دیگر نیز بر اساس ظرفیت‌های منطقه خود مجوزها را دریافت می‌کنند.» او افزود: «تخصصی بودن و نگاه آموزشی حاکم «مسئولیت ایمنی همچنان با مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار است، با وجود این بنا شد در این حوزه کمک کنیم و بخشی از ظرفیت‌های آموزشی خود را در اختیار کارگران معدن و فعالان این حوزه قرار دهیم.»

محمدی اضافه کرد: «در مراکز آموزشی طبس، دو فضا مهیا شده تا آموزش‌های حوزه ایمنی و معادن زیرزمینی را پیش ببریم. این آموزش‌ها سبب آگاه‌سازی و کاهش مخاطرات می‌شود. بر اساس تفاهم صورت گرفته با مراکز تحقیقات و تعلیمات، سرفصل‌های آموزشی مراکز یاد شده با هم یکی می‌شوند. در گام بعدی، با شناسایی مدرسان در سطح کشور، افراد دارای شرایط برگزاری دوره ایمنی در مراکز فنی و حرفه‌ای کرج با کمک مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار، آموزش دیده و در دریافت کد به‌عنوان مدرس ایمنی، آموزش خود را آغاز می‌کنند.»

همیشه ایمنی

نگاهی به ابزارها و سازوکار حفاظت از جان کارگران

کار دور از واقعیت نیست.» او با بیان اینکه یکی از موضوعات مهم در عناصر چهارده‌گانه الگوهای ایمنی فرایند، آموزش ایمنی کار است. توضیح داد: «اساس آموزش ایمنی، روش‌ها، سبک‌ها و نیازهای آموزشی در این موضوع مورد توجه قرار گرفته است. به دلایلی نظیر بی‌توجهی به اعتبار سرپرست کارگاه، مسئولان ایمنی، کارگاه‌مورد اشاره، سلامت و کارآمدی نیروی کار و خانواده او، موضوع آموزش ایمنی در کارگاه‌ها مورد غفلت واقع شده است.»

اولویت نگاه سرمایه‌محور به نیروی کار

کارشناس ارشد مدیریت ایمنی کار، بر ضرورت تغییر نگاه مدیران و کارفرمایان به نیروی انسانی و توانایی این بخش از فعالان حوزه تولید تأکید کرد و افزود: «مادامی که در راستای توجه و اولویت‌دهی به نیروی انسانی، مدیران از دیدگاه تولیدمحور به سمت سرمایه‌محور تمایل نداشته و آموزش در راستای حفظ این سرمایه مورد توجه قرار نگیرد، حوادث کار در صدر اخبار تولید و صنعت خواهد بود.» او در ادامه تحقق عوامل و شاخص‌هایی نظیر تعامل، هماهنگی بین کارفرما و پیمانکار و دادن قدرت به واحدهای ایمنی کارگاه‌ها را بخشی از فرایند و الزامات مرتبط

سمت ارائه آموزش‌های ایمنی در چارچوب برنامه آموزشی این نهاد تغییر کرد. او همچنین ادامه داد: «مرکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار متولی آموزش در این حوزه است اما به دلیل زیرساخت‌ها و ظرفیت آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، قرار شد کمک کنیم تا با همکاری یکدیگر حوادث ناگوار این حوزه را کاهش دهیم. در این ارتباط نشست‌هایی با مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار برگزار و نخستین مجوز مرکز ایمنی، به مرکز فنی و حرفه‌ای طبس اعطا شد.»

معاون وزیر کار با بیان اینکه آموزش‌های ایمنی در این مجموعه از همین ماه آغاز خواهد شد، بیان کرد: «مسئولیت ایمنی همچنان با مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار است، با وجود این بنا شد در این حوزه کمک کنیم و بخشی از ظرفیت‌های آموزشی خود را در اختیار کارگران معدن و فعالان این حوزه قرار دهیم.» محمدی اضافه کرد: «در مراکز آموزشی طبس، دو فضا مهیا شده تا آموزش‌های حوزه ایمنی و معادن زیرزمینی را پیش ببریم. این آموزش‌ها سبب آگاه‌سازی و کاهش مخاطرات می‌شود. بر اساس تفاهم صورت گرفته با مراکز تحقیقات و تعلیمات، سرفصل‌های آموزشی مراکز یاد شده با هم یکی می‌شوند. در گام بعدی، با شناسایی مدرسان در سطح کشور، افراد دارای شرایط برگزاری دوره ایمنی در مراکز فنی و حرفه‌ای کرج با کمک مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار، آموزش دیده و در دریافت کد به‌عنوان مدرس ایمنی، آموزش خود را آغاز می‌کنند.»

گفت‌وگو

آمار بالای حوادث کار در حوزه فعالیت‌های بخش معدن، ماهیت مخاطره‌آمیز بودن شغل‌های مرتبط با آن و آسیب فراوان این بستر شغلی برای نیروی کار، نشان‌دهنده وجود کاستی‌هایی در این زمینه کاری است. استانداردهای ایمنی نامتناسب با شرایط روز اشتغال و تولید حوزه معدن، نظارت و بازرسی کار نا کافی، عدم التزام کارفرمایان به قوانین کار و ایمنی، کمبود تجهیزات روز ایمنی و نبود آموزش‌های ایمنی لازم را می‌توان بخشی از کاستی‌ها و دلایل رخدادهای حوادث معدنی دانست.

در این بین آموزش‌های ایمنی کار به نیروی انسانی شاغل در معادن، به‌ویژه بخشی از کارگاه‌های معدنی با آمار بالای حوادث، نظیر معادن زغال‌سنگ را می‌توان از مؤثرترین راهکارهای پیشگیری و کاهش حوادث شغلی این حوزه برشمرد. به این واسطه همواره جای خالی مراکز تخصصی آموزش‌های ایمنی حوزه معدن در کشور احساس شده است. این خلأ تا جایی مورد توجه قرار گرفت که ۱۲ آبان‌ماه سال ۱۴۰۳ غلامحسین محمدی، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سرپرست سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای از صدور نخستین مجوز مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای ایمنی معدن خبر داد. محمدی در گفت‌وگو با «آتی‌نو» در ارتباط با صدور این مجوز توضیح داد: «در راستای ارائه آموزش‌های ایمنی علاوه بر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، پس از برگزاری نشست با مراکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار، نخستین مجوز مرکز ایمنی برای مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای طبس صادر شد.»

تأکید بر آموزش ایمنی پس از حادثه طبس

حادثه معدن زغال‌سنگ معدنچوی طبس در شامگاه ۳۱ شهریورماه سال جاری با ثبت ۵۲مورد فوت کارگران شاغل، بالاترین میزان فوت نیروی کار را در حوزه حوادث شغلی کشور رقم زد. این حادثه بسیاری از نگاه‌ها را متوجه توسعه ایمنی کارگاهی از طریق ظرفیت‌های آموزش کرد. در این بین سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به‌عنوان متولی حوزه آموزش‌های مهارتی، ایجاد نخستین مرکز آموزش ایمنی معدن را در دستور کار قرار داد. سرپرست این سازمان در این باره گفت: «با توجه به حادثه معدنچوی طبس، نگاه وزیر کار و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به

گزارش

الزامات ایمنی در چارچوب قوانین و مقررات، تکالیف متولیان و فعالان حوزه کار و تولید، استانداردهای به‌روز ایمنی، تجهیزات کارگاهی کارآمد، آموزش‌های ایمنی و بسیاری موارد مرتبط دیگر، هرکدام به اندازه‌ای در برقراری ایمنی کار نقش دارند. نبود یا کم‌رنگ شدن هر یک از ظرفیت‌های اشاره‌شده، امکان تثبیت ایمنی کارگاهی، تضمین سلامت نیروی کار و در بلندمدت، رشد حوادث کار را موجب خواهد شد.

در واقع اهمیت قوانین، ابزارها، امکانات و نیروی انسانی موجود و فعال در حوزه کار آنجایی روشن می‌شود که در استای صیانت از جان کارگران باشد. این الزام به‌طور ویژه در کارهایی نظیر فعالیت‌های ساختمانی و معادن به دلیل رخدادهای حوادث کار و سهم قابل توجه آن‌ها از این مجموعه اتفاقات شغلی بیشتر خودنمایی می‌کند.

تغییر استانداردهای جهانی ایمنی

اگر حوادث کار را صرفاً محدود به یک نوع شغل، کارگاه و محدود به زمانی فعالیت کار ندانیم و در واقع امکان رخدادهای آن را هر لحظه و هر جا برآورد کنیم، نوع نگاه ما نیز باید به سمت ایمنی در همه ساعات کار و تمام سطح کارگاه معطوف باشد. امروزه کارشناسان حوزه ایمنی، استمرار بهره‌مندی از ایمنی کار را در همه مدت زمان فعالیت نیروی کار در اولویت می‌دانند. شهرام غریب، کارشناس ارشد مدیریت ایمنی کار و مدرس تخصصی ایمنی در صنایع در ارتباط با اهمیت ایمنی کار با اشاره به تغییر استانداردها و رویکردهای حوزه ایمنی کارگاهی به «آتی‌نو» گفت: «مطابق استانداردهای روز ایمنی کار در جهان، عبارت «اول ایمنی» منسوخ و «همیشه ایمنی» به جای آن مورد استفاده و تأکید قرار گرفته است.» غریب در این ارتباط به استفاده همواره از کلاه ایمنی در محیط کار اشاره کرد و نقش هم‌زمان و مداوم توانایی نیروی کار در ارتباط با کار تخصصی، زمان انجام کارها، مدت زمان استراحت و دیگر موارد حوزه ایمنی را مورد تأکید قرار داد.

هیچ مسئله‌ای در حوزه ایمنی بی‌اهمیت نیست

این فعال و کارشناس حوزه ایمنی در ادامه، اهدافی شامل تجهیزات، نیروی انسانی، محیط زیست و اعتبار سازمان‌ها را

سیاست بازتوزیع در واقع توزیع ثمرات تولید اجتماعی در چارچوب سیاست اجتماعی به‌شمار می‌رود؛ این سیاست توسط اتحادیه‌ها و تشکل‌های کارگری در کشورهای اروپایی دنبال می‌شود.

ضریب جینی توزیعی یا همان ضریب جینی کارگاهی در کشورهای اروپایی در محدوده ۷۰ تا ۸۰ صدم و نزدیک به عدد یک و در حوزه نابرابری کامل قرار دارد. نسبت ضریب جینی به هر میزان به عدد یک نزدیک‌تر باشد، نابرابری بیشتر و در صورت قرار گرفتن در محدوده عدد صفر، برابری بیشتری محقق می‌شود. ضریب جینی توزیعی عبارت از میزان مزد حداقل با بالاترین دستمزد کارگاه با توزیع سود است.

برخی از نشانه‌های بازتوزیع را می‌توان در حوزه مسکن اجتماعی، مدارس یا سطح امکانات و شرایط مناسب و حمل‌ونقل ارزان جست‌وجو کرد. به‌عنوان نمونه در آلمان زمان صرف‌شده افراد برای رفت‌وآمد به محل کار در قالب ساعات کاری آنان محاسبه می‌شود. در واقع کیفیت ارائه خدمات در حوزه حمل‌ونقل به این شکل مشمول سیاست‌های بازتوزیعی است.

در شرایط پس از بازتوزیع اما ضریب جینی به‌صورت متوسط در محدوده ۲۵ تا ۳۵ قرار گرفته و به برابری نزدیک می‌شود. بازتوزیع به‌عبارتی بازتوزیع ثمرات تولید اجتماعی در چارچوب سیاست اجتماعی است. یکی از خواسته‌های اتحادیه‌ها و تشکلات کارگری از دولت‌های کشورهای اروپایی در ارتباط با سیاست‌های دستمزدی، اجزایی کردن سیاست‌های بازتوزیعی است. در واقع جامعه کارگران کشورهای اروپایی صرفاً تعیین میزان افزایش حداقل مزد را مبنای برآورده شدن نیازهای خود نمی‌داند. در صورت رشد بی‌رویه حداقل مزد در این کشورها، امکان رقابت اقتصادی و تولیدی با کشورهایمانند

چین به دلیل ارزانی نیروی کار وجود ندارد. در کشورمان نیز ارتقای سطح گفت‌وگو دستمزدی از حوزه رشد حداقل مزد باید مورد توجه و در اولویت قرار گیرد. در واقع چارچوب پیگیری‌های حقوق نیروی کار باید در حوزه سیاست‌های بازتوزیعی باشد. افرادی که گفت‌وگو اشاره‌شده را جایگزین روش‌های فعلی پیگیری مزد و مزایای نیروی کار نمی‌کنند باید نمایندگان ناقص جامعه کارگری دانست.

رفاه از طریق بازتوزیع حاصل می‌شود و کاهش فاصله اشاره شده در حوزه ضریب جینی یا سیاست‌های بازتوزیعی امکان کاهش لازم و اثربخش را دارد. گردانندگان و صاحبان کارگاه‌های کوچک در صورت ادامه روند افزایشی مزد و بدون حمایت‌های دولتی در حوزه بازتوزیع، امکان استمرار تولید و گسترش فعالیت‌های توسعه‌ای در حوزه مربوطه را ندارند. کارگاه‌های بزرگ به دلیل ارتباط گسترده با نظام بانکی و گاهی با امکان مالکیت بانکی و البته با حمایت‌های دولتی در این شرایط توان ادامه حیات دارند و این همان مزیتی است که کارگاه‌های متوسط و کوچک مقیاس از آن بهره‌ای ندارند. در صورت افزایش سهم دستمزد در هزینه‌های تمام‌شده بخش تولید، کارگاه‌های کوچک و متوسط به دلایل مختلف از جمله بهره‌مند نبودن از حمایت‌های دولتی مانند حمایت ارزی و نظام بانکی متضرر شده و امکان رقابت و ماندگاری در حوزه تولید را نخواهند داشت.

این بخش از تولیدگران همچنین امکان تعیین قیمت‌ها و افزایش به میزان لازم برای جبران هزینه‌ها را ندارند و این نیز از دلایل اثرگذار در سیاست‌های تولید و دستمزد نیروی کار محسوب می‌شود. همچنین کارگاه‌های مورد نظر به دلیل شرایط سخت صادراتی، فرصت و مزیت حضور در این بازار را نخواهند داشت.

در هیچ کشوری بدون شکل‌گیری سیاست‌های بازتوزیعی نظیر مسکن اجتماعی، دستمزد نیروی کار کفاف هزینه‌های خانوار کارگری را نمی‌دهد. به این دلایل، ثمرات تولید اجتماعی باید در چارچوب سیاست اجتماعی توزیع شود تا نتایج آن به کارگاه‌ها و نیروی کار برسد. به‌واسطه تأثیرگذاری سیاست‌های بازتوزیعی در معیشت و توان اداره خانوار تحت پوششش، پس از پیگیری افزایش دستمزد و مزایای نیروی کار، مطالبات نمایندگان جامعه کارگری باید در حوزه بازتوزیع و بهره‌مندی از مزایای این تغییر رویکرد باشد.